

Grčka i Jugoslavija. — Pred par dana potpisana je izmedju Jugoslavije i Grčke pogodba o trgovini i pomorskoj plovidbi.

Rumunjska. — Kao i sve druge novine, tako smo i mi pisali o velikim neredima, koji su se u Rumunjskoj pojavili zadnjih dana.

Nova konferenca za razoružanje. — U Zenevi se već više vremena sprema nova konferenca za razoružanje.

Novi atentati u Štupu. — U noći na 1. novembra u Štupu je odjeknuo pet revolverskih hitaca.

DOPISI

IZ SV. MARTINA

Nov vodovod. — Josip Dračić. Prošle nedjelje imali smo ovdje ples, da proslavimo naš nov vodovod.

IZ RIJEKE

Proširena cesta Kantrida - Preluk. — Sada i negda. - Cin-clin. - Stari car i glumica. Zaklela se zemlja... - One tri.

ali kočijom se do njega nije moglo, premda su već u ono vrijeme bili na glasu njegovi maruni i sljivuni.

Ona kola i one konje dao joj je bio na uspomenu pokojni nadvojvoda Rudolf. Bila je vrlo lijepa, a nadvojvoda je uvijek volio lijepu ženu.

Ona kola i one konje dao joj je bio na uspomenu pokojni nadvojvoda Rudolf. Bila je vrlo lijepa, a nadvojvoda je uvijek volio lijepu ženu.

Vrlo je zanimivo čitati telegrame i pisma, što ih je pokojni car pisao onoj glumici Srat. Svaki dan ju je pitao za zdravlje, opominjao ju, da se čuva prehlade, i htio znati, dali je dobrog apetita i sve tako.

šom, da ne bi koji zlobnik opazio i razbuhinjao uokolo. Careva prijateljica udesila je stvari tako, da ni njezin najvrijemiji sluga nije smio znati, tko je ono u noćno doba polaž.

— Slušajte! U to i to doba u noći dolazit će k meni na razgovor jedan gospodin. Zvonit će evo ovako. — (I tu je ona pokazala, kako će njezin uzvišeni gost da zvoniti.)

Što se kasnije dogodilo s tim slugom — ne znam. Ne znam ni, kad će se jednom opametiti svi oni mnogobrojni lupeži, tati, varalice, spekulanti i slični galantomini, što ih susrećemo gotovo na svakom koraku.

Ove su mi duboke misli dolazile u pamet, dok sam čitao, kako je ovih dana neki Blažić utekao sa svojom ženom u Italiju misleći, da će tu moći mirno uživati plodove svoje lupeštine.

Ona tri: Danas je Ninetta bila kod strolige. Ova joj uze ruku, posmotri ju malo pa će: pokazuj vašoj ruci ima jedna crta, koja pokazuje, da ste vi vrlo nesretni.

— Ja vam pak kažem, da ova crta ne laže. Vi ste bili jako nesretni! — A bomo nisam. Otkada sam se rodila, odavak sam bila tako pa loje.

— Posljednja: Starija žena mužu: Pogledaj, muziču, ostrigla sam vlas. Ču ne, da sadahna ne izgledam već kako kakova stara gosposja?

— Ne, odgovori joj muž, sada izgledas samo kako jedan stari gospodin.

Franina i Jurina

Jur.: Morem ti neć reć, Jurino! Jur.: Moreš. Jur.: Tužil mi se je Gavre Grizina. Jur.: Na te. Da si ga opotal i osramotio kako ga ni još nikada nijedan svetle.

Jur.: Vidiš, a takov ni on sam. Vise je, ki tako misle i delaju. Jur.: Ja sam mu rekao, da ima dve stvari ti navadice: prvo — navadibice, su lepe, zdrave i korisne, ke se trebe držat, dokle čovek žive, i drug — navadibice, ke su škodne i nevaljate, keh trebe ča j' prej moguće zapustit i prijet druge, korisneke, kako nas današnja nauka učei.

Jur.: Pravo si mu rekao. Neka gre mal u Ameriku, pak će videt, kako s' tamo posli dobro obavljaju i z namanje vremena i najmanje truda. Oni vrazi tamo imaju za svaku stvar svoju mašinicu. Za neke stvari već za neke manju. Oni su svi makinisti.

Jur.: A znaš koliko je bilo onih čimovnika, muškeke i ženskeke, sve skupa? Osamsto i šezdeset i devet. Jur.: Celi rejamst! Jur.: A derehtur je ih imel sveh po prstom. Si mu videl one mašine po stole? Ako pritisne na jedan butu, već mu se na telefon javlja on, kem želi govorit.

PODLISTAK

Ciganka. Pripovijest iz Istarskog života. Napisao Ćić. (Nastavak 5.) Anka je rasla, razvila se, došla je s ocem u Plešivac, i onda je osjetila ljubav, ovako. Trećeg dana iza kako je Marko smjestio svoju kovačiju na kraju Plešivca, kosio je Mirko na sjenokosi u blizini ciganskih šatora.

letjela, dok je pod njenom ostricom padala zelena trava. Na čas prestane kositi. Otare svitjeli čelik rosnom travom i stade brustiti kosu. U to je vrijeme Anka oko šatora kupila suhe trijeske, da naloži vatru. I nju je ugodno jutro razvedrilo i raspoložilo, tako da je zapjevala. Topli i nježni glas zdrave i lijepe osamnaestogodišnje djevojke zapliva je od šatora preko polja i tako se je ljupko izmješao s veličanstvenom pjesmom prirodne, sunca, Mirkove mladosti, te s udarcima brusu po čeliku u kose. Mirku zastane ruka, pusti brus i postuša. Još čas se je pjesma čula, a onda je utihnula, ugasila se. S pjesmom je utihnula i sva čna radost, koja je toga jutra napunjala Mirkovo srce. Najedanput, ko da mu se nešto teška svalilo u grudi. Tako mu naglo pade na pamet priča o sirenama, koje pjesmom mame mornare, pa ih osvaja i onda daje. Trgne se iz tih čudnih misli. Zamah-

Širite „Istarsku Rijec“!

ne kosom po travi čvrsto, ko da želi tim zamahom ubiti svoje čudne misli i ono nejasno osjećanje, no nije opazio u travi oveći kamen u koji mu je kosa udarila. Od toga mu se je udarica kosa prebila... Morao je napustiti kosidbu i ako nije sve pokosio. Nevoljko prebaci kosu preko ramena i krene kući. Put ga je vodio uz ciganske šatore. I tada mu najednom sine misao, da odnese kosu na popravak Marku. Anka je sjedila pred vratima, odjevena u uredno i prikladno odjelo živih ciganskih boja, koje su tako dobro pristajale njenom lijepom i rumenom licu. Nešto je krpala. Kada je Mirko zaokrenuo u kovačiju nenadano je opazi. Popravi si šešir, od nekog stida ne odvrti Mirku po nahaeren i pozdravi ju. Anka ustade, te zdrava. Smela se. I Mirko se je smeo. Nije znao što bi joj rekao, oči su mu ko preplavene, prešle po svoj djevojci u neprilici gdje-

da se zaustave. A Anka je stajal pred njim, da ni on sama nije znala kako. Tek iza prve zabune Mirko se je junačio, te je nevezano i plašno ispružio Anki što mu se je dogodilo i zastajevao. Onda je i Anka smogla da mu odgovori, da joj je otac otišao u grad, a njezna kosu ostavi momku, koji pomaže oću. Iz kovačije je izašao Josko. Pogledao je svojim crnim ciganskim pogledom Mirka nekud oštro, ko da nešto sluša, ko da nešto predosjeća. Mirko mu se ruci kosu, pogleda još jedanput Anku, pozdravi i ode kući. Došao je kući, a da ni sam nije znao kako... Anka je pred šatorom ostala nijemom s nekom ugodnom težinom u srcu. Onoga dana nije mogla više zapjevat i kudgod se je okrenula odavud su je gledale jedne plahe, smetene oči — Mirkove. (Nastavit će se)

treba direktur da potpiše. I kad ga potpiše, stavi ga spet va onu kanulicu, i harta odleti zgorun na deseti, petnaesti, dvajseti pod, kako kada.

Fr.: Koliko bi se samo vremena zgubilo, da to obavljaju neki, ki bi moral svaki čas z goru i z dolu hoditi?

Jur.: Kadogod trebe da pride dole jedan al drugi činovnik. Direktor ni ma niš drugo za storič nego pritisnut na jedan treći butum, i koliko biš rekao: majko moja! to ti se već odpre zid, i iz neakove gajbi pride ti van baš on činovnik, s kem de direktur će da govori.

Fr.: To će reć: sparat vreme! A ki spara vreme, dela beći — zač Inglez i Amerikan govore: tempi je mont.

Jur.: Ne govore baš tako, nego nekako spodobno temu. A si pak videl, kako se brane od zimi?

Fr.: Cela je kuća spletena s kanulicami, ke se zime steple, i po svih kamarah i po svih koridureh teplo je kako sred leta.

Jur.: Je, ma kada store toplini, onputa se sve one kanulice napune mrzlini, i po svih je kamarah i po svih koridureh mrzlo, kako kada najljepi majstral puše.

Fr.: A kako se pak one kućesini brane od ognja?

Jur.: Sve na makini. Kad počne malo gorjet, steple se neke kanulice i valje počne z njih freat voda vanka kako s fontani. I za tati imajo neš spodobnega. Pride tat va kamaru, i ako se samo dotakne kakove kasi ale stova, va ta isti hip zavonni na policije zvonac, a na zide se zasvetil atres one kući, va koj je tat.

Fr.: Vražja pamet, ka je to sve zamisla.

Jur.: Ni tu samo za pohvalit pamet, ka je sve to zamisla, nego i glavni, ke sve to rahe. Zato sam ja rekao onomu Grizine: Časti Božić i drugi sveci, kako ti ih je častil ded, ma ako imaš da opleteš kotac, ne opleti ga baš onako kako ga je opletal tvoj otac — nego hodi lepo z vremenom napred va svem onem, ča ti more bit od pomoći i koristi.

Fr.: Dobro si mu rekao.

IZ KLANE.

Popravak naše crkve i doprinosi naših iz Amerike.

Molimo Vas gospodine uredniče, da iznesete u našoj «Istarskoj Riječi» ovih par redaka iz Klane. — Još ćete se sjećati onoga dopisa iz Clevelanda, što je izišao u «Istarskoj Riječi» kada je naš župnik zamolio Klanje u Americi, da se dadu na sabiranje milodara ja popravak naše crkve. Pisac onoga dopisa tražio je, da bi se u našoj novinji iznijelo, da li je naša crkva uistinu u ruševnom stanju i da li je baš potrebno sabirati novca za crkvu. Ali žalost niko se do sada nije javio i niko nije rastumačio dopisniku iz Clevelanda kako je s našom crkvom.

Dopisnik brat Brentar nije čekao na ničiji odgovor, nego se je dao na posao ok sabiranje milodara za našu crkvu. To mu je sabiranje uspjele, vidimo to iz američkog «Hrvatskog Lista», gdje su doprinosi objavljeni.

No, baš u ove dane, kad smo doznali za doprinos iz Amerike došao je u Klanu jedan inžinjer, koji je crkvu pregledao, zaključivši, da je crkva još u vrstom stanju, te da joj je potrebno samo malo popravaka na stropu, a troškovi za taj popravak nisu ni pošto veliki, pa će ih općenito lako i sama snasati.

Uzevši to u obzir opominjem brata Brentara, koji je u Americi novac sabirao, da taj novac još kod sebe zadržal, nego ga nije već otposlao. Novac će kod njega biti sigurniji, nego da ga šalje ovamo, pa da negdje propane. Moramo najprije razmisliti o drugim našim općim potrebama, pa da onda one sabrane dolare upotrebimo. Mogli bismo ih upotrebiti na primer za groblje.

Naše je groblje u vrlo žalostnom stanju. Duša nas boli i gledati ga. Treba urediti pristojno naše groblje. Trebalo bi popraviti zvonik na crkvi Sv. Mihovile, a i jedno zveno bi trebalo nabaviti. Ono što sada služi ne odgovara svrsi, kojoj je namijenjeno. Na crkvi Sv. Roka imamo dobru zvonu, ali ono nam zvon samo jedanput na godinu, dok kod Sv. Mihovile imamo zvonu, koje zvonj samo u jednu strunu, a gotovo nam svaku sedmicu služi. To je sramotno za jednu župu, koja se zove Klana. — A to i nije sve. Još bih mnogo drugih manjkavosti mogao nabrojiti.

Molim dakle, brata Brentara još jednom, da bi dolare sačuvali nješto za crkvu za one potrebe, koje sam ovdje nabrojio. I za uređenje groblja, za popravak zvonika i nabavak novog zvana. Sa sabranom svotom moglo bi se sve obaviti, a drugim da će sva župa biti i time saglasna i zadovoljna našim amerikancima za doprinos. Ovo sam naveo sve u dobroj namjeri, sa željom da bi se sabrani novac upotrebio u dobru svrhu, a ne da se potroši nepametno. — Seljak iz Klane.

IZ BUZEŠTINE.

Proletna jesen. - Voške nam cvatu. - Dobra košnja. - Junaštro naših mladića. Emigracija.

Imamo vam se pohvaliti da imamo već desetak dana upravo lijepa vremena. Sunce topli da je milota. To je izvredno u ovo doba godine. Čudite se: vidi se, da na mjestima cvate ponovno koji poljski cvjet i koji voška.

Mi smo mnogi kosili sada otavu, osobito oko rijeke Mirne. Naša govoda imadu prilično paše.

Još jednu veselu: Mnogo parova se sada vjenča. Kao da se mladići natječu tko da se prije oženi. To je pravo junaštvo u ovoj zloj godini. Mi mladoženjama želimo svaku sreću!

Ova je pak žalosna: Previše naših ljudi otišlo je ovih dana u Južnu Ameriku, a velik broj njih sprema se za njima. Isto bih ih i više, kad bi mogli. — Nadaju se tamo naći sreću. Mi im želimo, da je doista nadju, ali nam je žao, da ostavljaju našu zemlju. — Seljak.

Muzika i svirači.

Ja sam svirač. Dakako naš domaći, onako na starinsku, svirač. Nas svirača na gusle, bas i tubulicu imade ljepi broj u našoj okolici. Imade ovuda još 40-50 svirača na limena glazbala, koji su imali do lani svoje društvo. Mi svi smo sada — bez posla. Upravo bez posla, a pleše se sve naokolo. Bio je ples u Crnici, u Sočergu, u Sv. Duhu, a sada na Svisvete u Svim Svitiima i u Prodanima, a mi nismo svirali. Mi smo ostali — doma dugih nosova. Sada se nas starih ni mladih svirača ne pozna, ne vidi se nas i ne pozna. I mi bismo želili nešto zaslužiti prigodom nedjelja u danima plesova; ali nas je sreća zapustila. Seljaci vole gradsko. Banda nam je sve, sve uzela. Po boštrca, a mi svirci u okolici imamo trbuli i žep. — Jedan svirač.

IZ ČIČARIJE.

Započela je gradnja cesta. - Vreme. Brinje.

Toliko iščekivano popravljane naših cesta započelo je. Na radu je zaposlen pričan broj seljaka iz svakog našeg sela. Zadovoljni smo, jer ćemo na taj način nešto zaraditi. Kod nas su zarade reške, kruha je u kući malo, a zima je na pragu domova naših.

Nu pošto je za nekoje ceste, kaošto n. pr. za izgradnju ceste Jelovice-Podgorje, određena mnogo veća svota nego li za druge (Buzet-Obrrov) bilo bi dobro, da se na njima zaposle susjedni seljani, koji ne mogu dobiti zarade na detu oke ceste svojega sela.

Vremena imademo krasna već 20 dana. Nekoji vele: «Da što jače studen, koja će nadoci, osetimo.» Pa napokon mi i volimo da «brije». Skuplje drva i ugljen prodajemo!

Brinje (horovicu) smo pobrali. Cena mu je dođuše bila niska, za polovicu od prošle godine, ali ipak se je dosta zaradilo. Mukotran je posao brinje brati. Od grmičnjaka od grmička treba uvek prigriti lupati bačinom po iglastom granju da zrna padne u rešetko, koje se vrlo polagano puni. Ali ipak znado čišćka ruka godišnje 600 do 800 kvintala tog «dara božijeg» natučiti.

Život je tegoban, ali nešto sa drvom, nešto radom, nešto brinjem, živi se od dana do dana i život će se. Bolje nego li u daleki svet, pa da ti se još i parobroci na moru dogodi nesreća i da pogineš. — Čič.

IZ AUSTRALIJE.

Kako živu Istrani u Australiji.

S osobitom sam radošću pročitao u 28. broju «Istarske Riječi» dopis iz ovoga dalekog kraja. Ne mogu nego da potvrdim sve ono, što je u tom dopisu iznio naš zemljak Ivan Šepić o našem životu i o našem radu.

Naš je život u ovom kraju doista težak, zato jer nam je rad težak. Mi Istrani nismo me tešemo većinom «svjeljari». I ako je rad oke tesanja prenaporan, mi ga ipak svladavamo, jer smo većinom mladi i zdravi. Doma smo maliali po tvrdni naseljenjima koji su nam dolazili u skrbne kirom po tvrdom drvu.

U radu je naš opstanak, a također je opstanak naših dragih u Istri. Ovdje u Bostanaku naših dragih u Istri. Ovdje u Bostanaku naših dragih u Istri. Ovdje u Bostanaku naših dragih u Istri.

kako ćemo se brže vratiti u našu dragu i nezaboravnu Istru, među svoje.

Nama je eto sada prošla zima. Blizu nam je žarko ljeto. Sve obratno nego u Istri. Zima nam je prošla, no nismo ni opazili, da ja bila zima. Nije bilo snijega, ni velikih kiša, nego uvijek lijepo vrijeme. Sve se je usred zime zelenilo, ko u našoj Opatiji.

Sada ću završiti ovo moje pismo, a u buduću ću vam se opet javiti. Pozdravljam u ime svih naših australskih Istrana našu braću u domovini. Neka nas ne zaborave sada, kada se toči novo vino. U «bukaletu» neka se sjetie emigranata u dalekoj Australiji. — Joe Kinkela.

IZ ARGENTINE.

Krvavi va argentinski žuljevi.

Tako željno očekujemo našu milu novinu «Istarsku Riječ», koja nam donosa vijesti iz svih naših dragih krajeva, a naročito iz Čičarije tužne, koja je ove godine jako oštećena velikom ljetnom sušom. Znamo, da naše familije na Čičariji čekaju od nas pomoci osobito ove godine. Pa evo, da im malo javimo kako je pak s nama u dalekom svijetu.

Mi ovdje teško radimo dana i noć, ali nam na žalost ne ide onako kako bi trebalo da nam ide i kako smo se nadali, kad smo od kuće odlazili. Istina je, Argentina je bogata zemlja, ne fali joj ni kruha ni mesa, ali uza sve to doseljenicima ovdje ne ide bogzna kako sjajno. Teško se zaslužuje tvrdi svakidani iseljenički kruh, a želimo li nešto poslati našima u domovini moramo si od usta odkidati. U domovini mnogi ovaj naš težak položaj ne razumiju. Otac ima sina žena muža u Americi, pak s nekom velikom lakoćom čine dogovo na račun žuljeva njihovog sina ili muža u dalekom svijetu. Mi to pišemo u dobroj namjeri, ne možda da se obranimi, nego zato da upozorimo naše doma na naše teško stanje. Doma je njima teško, ali je i nama ovdje i te kako teško. Nas sreće holi, što im nemožemo pomoći kako bi trebalo, ali činimo ono što možemo, a tako ćemo i u buduću, no neka naši znadu, da je to naša velika žrtva, pa neka ne raspiju u ludu ono što im odavaj šaljemo. — Pozdravljamo sve naše na Čičariji i sve čitatelje naše novine.

Čiči u Rosariju.

PISMO IZ ZAGREBA.

Jesen i vrijeme. - Hrvatski pjevački dan. Kongres udruženja jugoslavenskih žumara. - Českoslovački tjedan. - Isusovačka 25. godišnjica. - Škole, djaci, Zrinjevac itd.

Nedjelja je, Izvanredno krasan jesenski dan. I već nekoliko dana zaporedoma upravo je divno vrijeme. A kad je baš nedjeljom ovako lijepo, onda to za Zagreb dvostruko, pače i trostruko vrijedi. Pa kako i ne bi! Eto, cijelu dugu i mučnu sedmicu čitav, ili gotovo čitav grad, nalazi se jednom riječju «pod krovom». Hljade i hljade građana po tvornicama, stotine i stotine: po uredima, školama itd. A nedjelja — ah, to divno djelo Božje — nedjelja je naša zagrebačka blagodat. I tako rekoh, kad ona osvane ovako krasna i zamamna kao danas, ovdje joj se sve i sva veseli i raduje. I kudagod kreunuo šetnjom, svud kruži nepregledna masa zagrebačkog svijeta, željnog čistog svježeg uzduha i odmora.

Baš kao naručeni, što se veli, došao je ovako lijepi dan i s drugog razloga. To jest radj svečanosti, što se u Zagrebu danas održaje. Kao da se i Svevišnji raduje ljepoti narodne pjesme. Za danas je najljepše ovdje organizovan «Hrvatski pjevački dan». Ceremonije i svečanosti trajale su od 9 sati prije podne do 1 sat popodne. Najprije je uslijedio sastanak delegata svih župskih pjevačkih društava, a onda se održala svečana akademija, u dvorani «kolea». Iza toga generalni pokus prije nastupa pred Umjetničkim paviljonom i oke kretanje povorke uz pratnju dviju glazba po glavnim zagrebačkim ulicama itd. Uopće cijela priredba, kao i otvorenje propagandne pučke izložbe imaju naročitu svrhu, da u narodu pobude smisao i interes za domaću pjesmu, domaće kompozitore i njihove produkte. Svakako hvalevrijedna i umjesna priredba, jer je pjesma i glazba jaki odgojni elemenat, koji oplemenjuje srce i uopće osvjježuje i vedri čovjeka. Ne velimo uzalud «Tko pjeva, zlo ne misli.»

Ovih se dana održao u Zagrebu kongres udruženja svih žumara Jugoslavije. Ne čudite se, što ovo spominjem kao jedan veći događaj. Ako uzmemo u obzir, da Jugoslavija imade vrlo mnogo površine obrasle šumom, i da osobito u nekim honsanskim krajevima ima šuma odavna netaknuti i nesječena, onako znamo, da su raspravljana o racionalnom iskorištavanju jugoslavenskih šuma i te kako važna i aktuella. Stoga je kongres, koji je ministarstvu šuma i ruda upravo svoju spomenicu u kojoj razlaže svoje stručno i materijalno stanovište u tom pogledu, jedan događaj. Taj bi događaj imao da nešto znači u staloživanju i sredjivanju ekonomskih prilika ove zemlje.

Od 17. do 30. oktobra slavio se u Zagrebu «Čehoslovački tjedan». Priredbe i manifestacije, koje su toga tjedna priredjene, imaju za svrhu: upoznavanje bratskog čehoslovačkog naroda, te učvršćivanje veza kulturnih i gospodarskih obiju država. Češka beseda, Jugoslavensko-čehoslovačka Liga, a tako i Pučko sve-

učilište održali su predavanja, matineje i druge priredbe u spomenutu svrhu i svi su bilije potpuni uspjeh. Čitavo predavanje bilo je od velike koristi za oba slavenska naroda, a zamisao (Čehoslovačkog tjedna) vrlo je simpatično i odlično primljena od zagrebačkog građanstva.

Proslava 25. godišnjice, djelovanja zagrebačkih isusovaca trajala je 3 dana, to jest od prekjutur do danas. Oci Isusovci htjeli su da ovaj bljublj prodje nepoznaeno i da ga vrlo skromno proslave. No Marijine kongregacije, kojih je u Zagrebu mnogo i koje dobrim dijelom vode oci Isusovci, htjeli su da im se oduže, pa su uz njihovo nastojanje ovaj jubilej proslavio na svečani način a svršio je danas sa svečanom Akademijom u Glazbenom zavodu u čast Kristu Kraju, koju su davale spomenute kongregacije. Ova lijepa proslava, vrlo je znamenita i važna, jer je eto prošlo 25 godina rada za duhovno dobro Zagreba i provincije, a za taj su rad zaslužni Isusovci.

Na Zrinjevacu se svake večeri opaža velika, naročita živahnost. Odmah prepoznaje, da je najveći dio ove publike: dječivo. Eto, vrtiše se djaci iz svojih domova pa osvjetele i odmoreni stupaju opet u novu školsku godinu, koja je na zagrebačkim visokim školama počela polovicom ovog mjeseca. Univerza puna, razredi puni, biblioteka puna, a bogme na večer i Zrinjevac punit. Pa kad je tako mnogo te mladjarije! No ne smijem baš tako kazati! Nije to samo mladjarija bez inicijativa i snage, koja samo šeće. Naprotiv! Ona radi u društvima, u zborovima, u školli i svuda. Ima dođuše malo i mana i poroka. (A tko ih nema!) A jedna je mana dječiva najjača! Previše se politizira! No to i nije mana baš samoga dječiva! To je općenita naša, specifično naša odlika...

Domće novosti

Koji vojnici imaju pravo na skraćenu vojnu službu od 3 mjeseca?

Najnoviji broj službenog lista «Giornale Militare Ufficiale» donosa tekst kr. zakona od 5. augusta 1927, koji govori o novim propisima za novčanje. Taj je zakon stupio na snagu 3. septembra o. g. Mi iz tog zakona donasmo našim čitateljima nekoje glavne točke, iz kojih je razvidno, koji sve mladići imaju pravo na skraćenu vojnu službu.

Na skraćenu vojnu službu od 3 mjeseca ima pravo:

- a) Jedini zakoniti ili uzakonjeni sin, kojemu je otac ušao u 65. godinu, ili kojemu otac nije sposoban za nikakav koristonosan rad.
- b) Jedini nezakoniti, ali priznati, sin oca, koji je ušao u 65. godinu života, ili koji bez obzira na godinu nije sposoban za nikakav koristonosan rad. (Razumije se, da ovaj nezakoniti, ali priznati sin uzdržava staroga oca.)
- c) Najstariji zakoniti ili uzakonjeni sin, kojemu je otac ušao u 65. godinu života, ili kojemu otac nije sposoban za nikakav koristonosan posao, a nema osim unovačenoga sina drugoga sina starijeg od 16 godina.
- d) Najstariji nezakoniti, ali priznati sin, kojemu je otac ušao u 65. godinu života, ili kojemu otac nije sposoban za nikakav koristonosan posao, a nema osim nezakonitoga sina starijeg od 16 godina.
- e) Jedini zakoniti ili uzakonjeni sin majke, koja je udovica, ali ne predata.
- f) Jedini nezakoniti, ali priznati sin majke, koja je neudata, ili koja je udovica, ali ne predata i bez djece.
- g) Najstariji zakoniti ili uzakonjeni sin majke, koja je udovica, ali ne predata i koja nema osim unovačenoga sina drugog sina starijeg od 16 godina.
- h) Najstariji nezakoniti, ali priznati sin majke, koja je neudata ili udovica, ali ne predata, i koja osim unovačenoga sina nema drugog sina starijeg od 16 godina.
- i) Jedini unuk, kojemu je djed ušao u 70. godinu života ili kojemu je djed bez obzira na godinu nesposoban za ikakav koristonosan rad, a nema sinova starijih od 16 godina.
- j) Jedini unuk, kojemu je baka udovica, a nema sinova starijih od 16 godina.
- m) Najstariji unuk, koji je ušao u 70. godinu života, ili koji je sasna nesposoban za ikakav koristonosan posao, a nema ni sinova, ni drugih unuka starijih od 16 godina.
- n) Najstariji unuk bake udovice, koja nema sinova ni drugih unuka starijih od 16 godina.
- o) Najstariji između sirota bez oca i majke, koji nema brata starijeg od 16 godina.
- p) Jedini brat sestara bez oca i majke, koje su neudate ili udovice bez sinova starijih od 16 godina.
- q) Sirota bez oca i majke, koji ima jednog brata nesposobnog za ikakvi koristonosan rad, a druga se braca ne broje u obitelji.
- r) Zakoniti ili uzakonjeni sin, kojemu je otac umro u vojsci ili poslije vojske (otpušten iz vojske), ili iza koga je proglašen nesposoban za vojsku, zbog rana i bolesti dobivenih u ratničkoj službi ili za narodno dobro (Causa Nazionale) — (Prema I.

blanku zakona od 24. XII. 1925. br. 2275 ili prema kr. dekretu od 10. VIII. 1927. br. 1519.)

e) Isto pravo ima i nezakoniti, ali priznati sin takvog oca, koji nije imao osim njega drugih zakonitih sinova.

f) Brat po krvi vojnika, koji je umro u vojsci ili poslije vojske (otpušten) ili i za koga je proglašena nesposobnost za vojničku službu, od rana ili bolesti dobivenih za vrijeme vojničke službe. Isto to pravo ima i brat po krvi paloga ili umrloga za narodno dobro (Causa Nazionale).

u) Zakoniti ili uzakoniti sin, kojemu je otac invalid ili penzioniran zbog vojne službe ili zbog narodnog dobra (Causa Nazionale).

v) Jednako pravo ima i nezakoniti, ali priznati sin takvog oca, ako on nema drugih zakonitih sinova.

z) Brat po krvi invalida ili penzioniranog vojnika, koji se je istakao u vojnoj službi ili za narodno dobro (Causa Nazionale).

Za one, koji putuju u Jugoslaviju. — Jugoslavenski generalni konzulat u Trstu daje do znanja svima onima, koji putuju u Jugoslaviju, da se od 7. novembra napred, kad se traži vizum na putnicu, mora predati konzulatu jednu fotografiju, koja je jednaka onoj na putnici.

Nova škola u Salezu. — Pred nekoliko dana otvorena je u Salezu na Buzetini nova talijanska škola. Otvorenju je prisustvovao općinski podestast te još neke ličnosti. Škola će se održavati u jednoj privatnoj sobi, jer posebne zgrade još nema.

Svečano otvorenje puljske crkve Sv. Franje. — Dne 6. o. mj., prošle nedjelje, na veoma svečan način otvorena je u Puli stara crkva Sv. Franje, koja je dugo vremena bila zapuštena. Kroz stogodina služila je ta crkva kao magazin za vojsku. Poslije rata zauzela se je vlada, te je dala crkvu popraviti. Sada je crkva popravljena i obnovljena. Predana je poslije toliko godina opet općini Franjevcima. Otvorenju je prisustvovala velika masa pobožnog pučanstva.

Otpuštanje iz vojničke službe. — Ministarstvo vojske naredilo je, da se otpušte iz službe oni vojnici godišta 1907, koji su bili pozvani, da služe 9 mjeseci. Prema tome oni će služiti samo 6 mjeseci, a ne 9, kako im je bilo određeno. Otpuštanje je započelo 7. o. mj.

Krivotvorene novčanice. — Upozoravamo naše ljude, da po našim krajevima kola mnogo srebrnih novčanica od 10 lira, koje su krivotvorene. Treba paziti da se takav novac ne prima. Krivotvoreni se novac poznaje po zvuku. — Osim toga kola mnogo komada od 2 lire na kojima je oštećen liktorski (fašistički) znak. Ni taj se novac ne smije primati, jer ne vrijedi. Tako je odredila pred kratkim vlada.

Doprinosi za aeroplane. — Kada se je počelo sabirati doprinose za aeroplane, koje će pojedine pokrajine darovati državi, bilo je zaključeno, da će se sabirati samo do 28. oktobra. No sada je određeno, da se sabiranje ima nastaviti do 31. decembra.

Novi školski proveditor. — Kako smo već pisali dosadanj školski proveditor za Juljsku Krajinu comm. Reina preminjen je. Na njegovo je mjesto imenovan comm. Mondino. On je već preuzeo službu, pa je raspisao svim učiteljima jednu okružnicu, kojom ih pozdravlja. U toj okružnici comm. Mondini kaže: „Moj je program sadržan u riječima, koje je rekao Duce: Škola u svim svojim granama i sa svom svojom nastavom mora odgajati talijansku mladež tako, da ta mladež shvati fašizam, da se oplemeni fašizmom i da se uživi u historijskoj klimi fašističke revolucije.“

Vratio se je poslije dvanaest godina iz Rusije. — Pred nekoliko dana vratio se je iz Rusije u svoje rodno mjesto Sv. Petar na Soči (u Furlaniji) neki Josip Fumis. On je 1915. kao austrijski vojnik bio zarobljen na ruskoj fronti. Prošao je svu Rusiju, dok se nije napokon smjestio u rizanskoj guberniji, gdje se je i oženio za jednu bogatu Ruskinju, koja je prije boljševičke revolucije imala 400 njiva zemlje. Po revoluciji boljševici su joj ostavili samo 6 njiva, jednu kravu i jednoga konja. — Fumis su smatrali izgubljenim, a eto sada nakon 12 godina on se je vratio u svoju domovinu.

Fiskalna pisarna u Matuljima. — Upozorujemo cijenjene čitatelje iz općine Matulji i okolnih mjesta na oglas g. Anta Letiša, bivšeg opć. tajnika u Matuljima, uvršten u današnjem broju našega lista. On je otvorio Fiskalnu pi-

sarnu s nakanom, da znanjem i iskustvom stečenim za višegodišnjeg tajnikovanja bude na usluzi i od pomoći svakome, koji — radi nedostatnog poznavanja službenog jezika i novih zakonika — nije u stanju, da bez neprilika i bez štete vrši dužnosti i prava državljanina.

Književnost

Koleđar „Franina i Jurina“ za 1928. godinu

U našoj se upravi radi „punom parom“. Razašile se naime koleđar „Franina i Jurina“ za 1928. godinu.

Iz svih naših sela stizavaju nam dnevno bezbrojne narudbe za koleđar. Već iza prve objave, da je izašao naručili su ga svi oni, koji su ga čekali, svi oni, koji vole dobru knjigu.

Nas je koleđar uistinu jedna vrlo dobra knjiga. To ne trebamo ni spominjati, jer o tome niko ne sumnja.

Stavko pozna lanjski naš koleđar. Bio je dobro uređen. Na, kažu svi, a ma baš svi, da je ovogodišnji bolji, mnogo bolji od lanjskoga. Naručite ga i uvjerit ćete se.

Da bar donekle vidite kakve sve „egrajice božije“ ima u ovogodišnjem našem koleđaru donasmo evo njegov sadržaj:

I. Koleđar: Openito o godini 1928. — Koleđar i seljačke rečenice, izlaz i zapad sunca. — Poštanske pristojbe. — Sajmovi, pazari i vašari u Istri.

II. Poučno i zabavno štivo: Franina i Jurina, (razgovor o prošloj i budućoj godini).

Josip E. Tomić: Ranjen orao. Pjesma. — R. K. Jeretov: Zvanic. Božična priča. — R. K. Jeretov: Primorska pjevka. Pjesma. — Termiti. Po Maeterlincku. — Sužanj Vladimir. Nar. pjesma. — Rušido kod Japana. — Ljekovitost raznog povrća.

Prema kome raste djevojka? Nar. pjesma. — Karanfille cvijete moje. Nar. pjesma. — Dr. Jovanović: Batut. Kraljevska Kruna. — J. Adamović: Čepičko jezero. — Kraljević Marko i Ljutica Bogdan. Nar. pjesma. — Anatole France: Gospodja sa bijelom lepezom. (Pripovijest). — Prof. Dr. Jovan Cvijić. — Ive Mihovilević: Seljačke pjesme. — Tri brata. Nar. priča. — Pistola.

R. K. Jeretov: Priča o ljubici. — Viktor Car. Emin. Papiri. Pripovijest. — Dr. Jovanović-Batut. Čovjek i konj. — Stara baba gođa od vraga. Narodna priča. — Muha prenaša smrt. — Dr. Jovanović-Batut: Da zakrži. — Boljunska glogoljska kronika. — Dr. Jovanović-Batut: vino. — Turski sud. Narodna priča. — Kako govore Bugari. — Kiromančija. — I. K. Andersen: Svinjar. — Milan Budisavljević: Hristos se rodi. — Domaća ova. — J. Adamović: Tuberkuloza ili sušica. — Ks. S. Gjalški: Slavuj i žaba. — Domaći umjetnik iz XV. stoljeća. — Pčice i pčele u včarstvu. — O svinjskoj kuzi. — Anofela (dosadnica). — Gnojidha. — Prekrasno. Poučna priča. — Ive Mihovilević: Pesma o seljaku i o ženi. — N. S. Leskov: Kako je naš Gospodin došao seljaku. Preveo iz ruskog Dr. Šilović.

H. Heine: Krunidha. — Dr. Ercegović: Zašto je lišće zeleno? — Pravila kod hranidbe govoda. — Preradba mljeka. — Ive Mihovilević: Bolesni seljak. Pjesma.

Perad. — Konserviranje jaja. — Obavezno osiguranje seljaka protiv nezgoda kod poljskih radnja. — V. Nazor: Marko Kraljević.

Zagonetke: nagrade 1928. i riješenja 1927. — Amo - tamo, po kući, na dvoru i na polju. — Zrnca. — Sale. — Razno.

Čitajte oglas i naručite naš koleđar. Knjiga s ovako bogatim sadržajem mora da je lijepa, zabavna, poučna i korisna.

Svega po malo

— Sin američkog milijardera i kralja duhana pobjegao je pred kratkim bez sredstava od kuće, jer mu je, po njegovoj izjavi, dosadio bogati život.

— U Sibiriji je na robiji umro jedan gostioničar, koji je imao običaj da ubije po kojeg ugojenijeg gosta, pa da od njegovog mesa kuha gulaše drugim gostima.

— U Americi su počeli na veliko uzgajati pse i to radi krzna. Amerikance su naime po novoj modi počele nositi krzna (pelice) od pasa.

— U Jugoslaviji ima od stanovnika 85 posto seljaka.

Frikkom osamdesetogodišnjice njemačkog predsjednika republike Hindenburga sastavljen je u Berlinu jedan zbor od 7000 školske djece, koji mu je pjevao u cast.

— Ovako glasi oglas, koji su donijele jedne američke novine: — Traži se čovjek, jak, krepak i zdrav, živog pogleda i rumenog lica. Imao bi predstavljati ozdravljenog bolesnika u predoblu jednog glasovitog liječnika.

— U Subotici je jedan vojnik počinio samoubojstvo tako, da je kroz više vremena gutao željezne čavle, komadiće granata, šarafa itd. Od toga je umro. Ovo je za sada najoriginalnije samoubojstvo.

— Posljednik Obermaier u Bavorskoj obradjuje jedno zemljište, koje su obradivali njegov otac, djedovi, pradjedovi, prapradjeđovi itd. To je imanje pripadalo obitelji Obermaier još g. 1400.

— U Glasovcu se je imalo obaviti jedno vjenčanje. Zaručnica je spremna čekala, ali zaručnika nije bilo. Otišao je ga tražiti i našoše ga mrtvoga, gdje sjedi na stolici. Umro je naglo od kapi spreman da ode na vjenčanje.

— U Njemačkoj ima 300 hiljada žena više nego muškaraca.

— U Pruskoj počeli su u posljednje vrijeme prigodom narodnih svečanosti izvjesiti tri zastave, i to njemačku republikansku, njemačku carsku i prusku.

— Jedan engleski dizokupirani radnik bio je od gladi prisiljen da proda zubalo. Morao je, ako je htio da nešto zagrije. — Glasoviti naučenjak profesor Carpenter kaže, da u jednoj cigari ima toliko otrova, koliko je potrebno da se otruje 20 mačaka.

— Zena jednog američkog milijardera sakuplja po ulici zapuštene i gladne pse, mačke i druge životinje. Te životinje ona kod kuće uzgaja i hrani, te za to troši oko pol milijuna lira godišnje.

DAROVA.

Dne 27. oktobra 1927. umro je u Katunu Lindarsko Ivan Nacinović. Da potašte njegovu uspomenu, darovali su za fond „Istarske Riječi“ Antun Domjanović 1 liru, Mate Tonković 50 cent, Anton Tonković 1 liru, Foška Tonković 50 cent, Marija Šaina 50 cent, Josip Načinović 1 liru, Obrtelj Načinović 1 liru. Ukupno 6 lira. Sadržana hvala darovateljima. Pokojniku pokoj vječni!

Prigodom sastanka jednog veselog društva u Rezancima darovali su za fond „Istarske Riječi“: Jedan narodnjak L 5, Petrović Mate L 5, Petrović Miho L 1,10, Broskvarić Juraj L 2, Peresja Juraj L 1, Orlić Martin L 2 i Ferlin Josip L 2. Svega skupa L 18,10.

Uprava najsrdačnije zahvaljuje darovateljima, koji našem listu na ovako lijep način izrazuju svoju ljubav.

BURZA.

Dne 9. novembra moglo se je na tržičanskoj burzi kupiti ili prodati:

1 dolar za tal. lira 18,30; 1 lira šterlina za lira 89,20; 100 franc. franaka za lira 71,90; 100 švic. franaka za lira 353,20; 100 holandskih florinti za lira 255,50; 100 sjemena maraka za lira 456,75; 100 austrijskih silina za lira 259; 100 šeskih kruna za lira 54,35; 100 jug. dinara za lira 32,30.

RED UKRCAVANJA KOD RAZNIH TRŽIŠTANSKIH PAROBRODARSKIH DRUŠTVA.

9. novembra 1927.

Opći red (Turno generale): Mornari (3) 289; mladići palube 1. 28; mladići palube II. (1) 29; mali palube (1) 21; fogisti (8) 294; ugljenari (2) 101; mladići sobari 3; mladići kuhinje 18; mali kuhinje (2) 29.

Libera Tristina: Mornari (2) 155; mladići palube 1. 63; mladići palube II. 66; mali palube (6) 34; fogisti 289; ugljenari 147; mali stroja 185.

Cosulich Nord: Mornari (2) 70; mladići palube

(3) 74; mali palube (7) 42; ingrašatori 24; fogisti stroja (2) 24; mladići sobari (5) 162; bari (2) 46; mladići kuhinje (2) 40; naučnici (4) 11; mali kuhinje (7) 16.

Cosulich Sud: Mornari (23) 88; mladići (4) 30; mali palube 44; ingrašatori 24; fogisti; fogisti nafte (7) 43; ugljenari (3) 33; stroja (4) 22.

Libera Tristina: Mornari 19; mladići palube 101; ingrašatori 13; fogisti 39; mornari (2) 17; naučnici 1; naučnici II. 10; bari (8) 11; mali kuhinje (3) 6.

Triptovich: Mladići palube 15; mali palube fogisti 52; ugljenari 35; mali stroja 1.

Gerolimich: Mornari 35; mladići palube 1; mali palube 9; fogisti 58; ugljenari (5) 32.

Martinovich: Mornari 6; mladići palube 2; palube 1; fogisti 1; ugljenari 1.

Opaska. — Brojevi u zagradama označuju ko osoba od svakog zanimanja društvo treba izvan zagrada označuju red ukrcavanja prednjih pomoraca, koji imaju svaki svoj broj. — Mornari: naučnici, mladići palube = glavni dio coperta; mali palube = možo dio coperta; dio kuhinje = glavne cucina; mali kuhinje = možo cucina; sobar (konobar) = cameriere; inženar = carbonario; naučnik = allievo; mali stroja = glavne mašina.

Izdavač, direktor i odgovorni urednik: IVAN STARIĆ
Tisak: TISKARA „EDINOST“ U TRSTU

Studio Fiscale - Fiskalna pisarna

ANTO LETIŠ
bivši općinski tajnik u Matuljima
prima stranke od 9½ do 12 i od 11 do 17 U MATULJIMA, nova kuća Puž, broj 126 (na polovici puta izmed trga i opć. glavarstva).

Daje informacije, savjete i pomoć u raznoslikim pitanjima. Sastavlja prijave, objave, molbe i uroke u upravnim, komercijalnim, poreznim i taksnim stvarima, kao što i u poslovima građanstva i policajnim, te u mnoštvu drugih poslova, koje ljudi nemogu da sami objave.

Poslužba realna, točna i hitra, a nagrada primjerena i čedna.

NAJBOLJE VRELO!

Kod nakupa i letne i zimске robe (odjele svih vrsta cipela; klobuka, kap, košulja, kišobrana, kravala, finog štofa, svih vrsta platna za košulje i odjele, te pokretstva svih vrsta i cijena, obratite se na jedno domaće i najcjenije vrelo

M. KOREN & Co. - PAZIN
(Cervo pred prošlogom)

E. PECENCO, TRST - VIA MUDA VECCHIA 3
(iza magistrata)

Strojevi za šivanje, vezenje i pletenje
Adler - Neumann - Junker & Ruh
najbolji za obitelji i obrt.

Besplatno podučavanje za vezenje. Potrebne za stroje. Popravci. Uspostava motornog pogoda.
Stara tržičanska tvrđka, ustanovljena 1899.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Telefon: 5-18 Podružnica u Trstu: Via XXX Ottobre, 11 Telefon: 5-18

PODRUŽNICE:
Gorica, Brežice, Celje, Maribor, Cernomelj, Kranj, Ptuj, Logatec, Nov mesto, Prevalje, Slovenjegrade, Raketi, Metković, Split, Novi Sad, Sarajevo, sezonska ekspozitura Rogaska Slatina

CENTRALA u LJUBLJANI
Dionička glavica i pričuva:
60.000.000 dinara.

Bavi se svim bankovnim poslovima. Prima uloge na uložne knjižice, te ih ukamataje sa 4½%, a uloge na tekuće račune sa 5% netto. Za otkaz vezanih uložaka plaća postotke po dogovoru. Izvršuje burzne naloge i daje u najam sigurnonosne kuhinje (SAFES)

Banka je otvorena od 9-12, i od 14-18 sati

Narodni koleđar „FRANINA I JURINA“ za Istru za god. 1928.

izišao je iz tiska, te se je već počeo širiti po svim našim istarskim selima. Ovaj naš doista lijepi koleđar poznat je i obiljubljen u svim istarskim domovima. Ove je godine koleđar još ljepši nego lanjski. Ima u njemu svega: zanimivog, zabavnog, poučnog i gospodarskog štiva, pjesama, slika itd.

Kupujte ga! Širite ga! Naručujte ga!
Preporučujte ga svojim prijateljima!

Narudbe prima „Tiskara Edinost“ i Uprava „Istarske Riječi“, Via S. Francesco 20, Trst. Može se dobiti i kod knjižara i Stoka, Trst (Via Milano); Tomasić, Opuzija i Trobjević, Rijeka.

Dobra je knjiga naš najbolji prijatelj! Ovaj je koleđar uistinu naš dobar prijatelj!
Stoji samo 3 lire!! Sa poštarinom lire 3.50